

Nr 257.

Av herr **Winberg**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående bidrag till tackande av kostnaderna för Hans Kungl. Höghet Kronprinsens och Hennes Kungl. Höghet Kronprinsessans tillämnade besök i Amerika.

I proposition nr 130 föreslår Kungl. Maj:t, att riksdagen måtte medgiva, »att såsom bidrag till tackande av kostnaderna för Hans Kungl. Höghet Kronprinsens och Hennes Kungl. Höghet Kronprinsessans tillämnade besök i Amerika må av det i riksstaten för budgetåret 1925—1926 uppförda förslagsanslaget till oförutsedda utgifter tagas i anspråk ett belopp av 50,000 kronor.»

Av finansministerns anförande till statsrådsprotokollet vid behandling av detta ärende den 19 februari 1926 framgår, att ett monument över John Eriksen skall invigas i Washington den 29 maj innevarande år och att det »från många håll» framförts önskvärdheten av att vid detta tillfälle tillförsäkra sig närvaron av framstående representanter från Sverige »och då i främsta rummet medlemmar av det svenska konungahuset». Det meddelas också, att efter besöket i Amerika hemresan kommer att tagas över Japan, Kina och Indien, samt att »i resan skola, förutom kronsprinsparet, jämväl vissa andra personer deltaga». Vilka dessa andra personer äro framgår icke av propositionen. Tidningspressen har emellertid meddelat, att bland dem skulle vara en landshövding, ett legationsråd, en hovfröken, en hovmarskalk, en överste, en privatsekreterare m. fl.

Vid genomläsandet av ifrågavarande proposition frågar man sig ovillkorligen, om den nuvarande regeringen har så dålig blick för psykologiska faktorer, att den icke förstår, att massan av det svenska folket på det bestämdaste reagerar inför sådana krav, även om denna reagens icke så mycket tar sig offentligt uttryck. Då man väl inte gärna kan utgå ifrån att regeringen genom denna åtgärd velat främja den republikanska propagandan, återstår ingen annan förklaring än dålig psykologisk blick.

Det finnes två moment som i detta fall måste framkalla en bestämd gensaga. För det första *själva kostnaden för representationen* och för det andra *representationen som sådan*.

Att i dessa tider av statsfinansiellt trångmål och omfattande arbetslöshet kräva, att staten skall anslå 50,000 kronor, för att tvenne medlemmar av det svenska konungahuset skola få göra en resa, som i verkligheten endast blir en vanlig lustresa, är så pass utmanande, att man knappast väntade ett sådant förslag framfört av en arbetarregering. Den omständigheten, att den amerikanska överklassen uttalat önskan om att vid detta tillfälle få se några

medlemmar av det svenska konungahuset, är intet som helst bärande motiv för, att svenska folket skulle påtaga sig en så pass stor utgift för att tillfredsställa denna amerikanernas kända nyfikenhet att få froterra sig med personer av kunglig eller furstlig börd. Vill man ovillkorligen ha denna nyfikenhet stillad, så bör man kunna i det rika Amerika depensera de härför nödiga medlen.

Utgår man emellertid därifrån, att Sverige vid ett tillfälle som detta bör vara representerat, så bör det för det första vara svenska folket i vederbörande instanser, som har att avgöra, på vilket sätt och i vilken utsträckning denna representation skall ske. Det borde då helt naturligt legat närmast till hands, att den officiella representation, som vårt land redan håller sig med i Amerika, fått detta uppdrag, vilket icke tillnärmelsevis behövt medföra nu ifrågasatta kostnader. Anse sedan vissa medlemmar av konungahuset, att de vilja företaga en lust- eller studieresa, så må detta naturligtvis stå dem fritt; villkoret måste emellertid vara, att några extra utgifter icke åsamkas statskassan.

Det är emellertid icke enbart själva *kostnadsfrågan*, som härvidlag måste väcka allvarliga betänkligheter, utan även, såsom redan framhållits, *själva valet av representanter vid ett tillfälle som detta*.

Den man, vars minne här skall firas, John Ericsson, var som bekant en arbetets man, vilken på grund av den ringa förståelse och det ringa intresse, som visades honom här hemma i Sverige, måste förlägga sin verksamhet till ett annat land. Han var minst av allt någon hovman och stod som bekant icke heller i någon som helst gunst på allerhögsta ort, varför det på allvar kan ifrågasättas, om det är förenligt med god takt att vid ett tillfälle som detta låta medlemmar av kungahuset representera. Anser man, att en för detta ändamål särskilt utsedd representation skall sändas till Amerika, då bör denna väljas med hänsyn *mera till den person, vars minne här skall firas, än till meningarna inom den amerikanska överklassen*. Gör man detta, så borde det också ligga självklart, att en sådan representation bör bestå av personer, som ha särskild känning med och förståelse för det arbetsområde, inom vilket John Ericsson arbetat och vunnit världsrykte.

Då jag sålunda anser, att någon särskild representation för här uppgivna ändamål knappast behöver sändas till Amerika, utan att den svenska legationen där bör kunna fylla denna representationsplikt, men därtill håller före, att för den händelse, trots allt, en speciell representation bör ifrågakomma, denna då bör tagas bland representanter för det tekniska arbetets område, där John Ericsson gjort sin insats, och icke bland hovmän eller medlemmar av kungahuset, får jag på grund av vad sålunda anförts, hemställa,

att Kungl. Maj:ts proposition nr 130 icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 2 mars 1926.

C. Winberg.